

OKRES PŘÍBRAM

Příbramsko se rozprostírá v jihozápadní části Středočeského kraje a jako okrajová oblast sousedí na jihu s krajem Jihočeským - s okresy Písek, Strakonice a Tábor, na západě s krajem Plzeňským - s okresy Rokycany a Plzeň-jih. Severní hranici tvoří Berounsko a okres Praha-západ, východní pak Benešovsko.

Svoji rozlohou 1 563 km² je okres Příbram největším okresem ve Středočeském kraji, zaujímá 14,3 % z jeho rozlohy. Zemědělská půda zabírá 47,8 % z rozlohy okresu a lesy 40,7 %. Svými 636 km² lesů je nejvíce zalesněnou oblastí v kraji. Svou hustotou zalidnění 75,6 obyvatel na km² se naopak řadí mezi tři nejméně osídlené okresy kraje. Počet obyvatel 118,2 tisíc (8,1 % obyvatel kraje) je 5. nejvyšší v kraji.

Od reformy veřejné správy z 1. ledna 2003 se okres člení na 3 správní obvody obcí s rozšířenou působností (Příbram, Dobříš, Sedlčany). Ty se v současné době dělí na 5 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem (Příbram, Dobříš, Sedlčany, Rožmitál pod Třemšínem, Březnice). Vojenský újezd Brdy, který fungoval rovněž jako správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem, zanikl k 31. 12. 2015.

V současné době náleží do okresu Příbram 120 obcí. Z celkového počtu obcí jich má 8 přiznán statut města (Příbram - 33,0 tis. obyvatel, Dobříš, Sedlčany, Rožmitál pod Třemšínem, Březnice, Sedlec-Prčice, Nový Knín, Krásná Hora nad Vltavou) a 2 obce byly stanoveny městysem (Jince, Vysoký Chlumec).

Příbramský region je značně členitý s výrazným zalesněním krajiny. V západní a severozápadní části tvoří přirozenou hranici pásmo Brd. Krajina se vyznačuje terénním zvlněním. Pozvolné stoupání vede ze širokých údolí na táhlé hřebeny a plošiny, které přesahují výšku 800 m. Nachází se zde nejvyšší místa středních Čech – vrchy Tok (865 m n.m.), Praha (862 m n.m.) a Třemšín (827 m n.m.). V jižní části okresu najdeme Středočeskou pahorkatinu. Nejnižší položený bod okresu se nachází nedaleko soutoku říčky Křeničné s Vltavou u Čími – 271 m. Napříč územím protéká řeka Vltava, která je dělí na dvě nestejně části. Na tomto vodním toku jsou dvě přehrady - Orlická a Kamýcká. Přehrada Orlická je, co do objemu vody, největší přehradou v republice.

Nerostné bohatství v hlubinách země na úpatí Brd pod Třemošnou zajistilo městu Příbrami i celému regionu světové jméno. Historie města je již od dávných dob spjata s hornickou činností. Za svůj rozvoj po druhé světové válce vděčí Příbramsko rovněž báňské činnosti, a to těžbě uranových rud, což však na druhé straně přineslo současným generacím vážné ekologické problémy. Vedle uranového průmyslu byl pro oblast charakteristický průmysl strojírenský, potravinářský a hutnictví neželezných kovů. V průběhu 90. let se stal zásadním pro situaci na okrese útlum uranového průmyslu. Část zaměstnavatelů z ekonomických důvodů musela omezit svoji činnost nebo zanikla. Některým se podařilo výrobu zracionalizovat, udržet, případně rozšířit.

V okrese bylo k 31. 12. 2023 v registru ekonomických subjektů zapsáno celkem 28 667 subjektů (8,4 % subjektů kraje). Z tohoto počtu tvoří 6,3 % zemědělství a lesnictví, 12,3 % činnosti z odvětví průmyslu, 15,0 % ze stavebnictví a 18,3 % velkoobchod a maloobchod (vč. oprav a údržby motorových vozidel).

K 31. 12. 2023 bylo v rámci okresu Příbram evidováno 3 313 dosažitelných uchazečů o zaměstnání (11,4 % dosažitelných uchazečů kraje). Podíl nezaměstnaných osob (tj. podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na obyvatelstvu celkem ve stejném věku) činil 4,51 % a okres Příbram tak byl okresem s nejvyšší nezaměstnaností v kraji.

Napojení Příbramska na Prahu zajišťuje dálnice D4, na území okresu se dále nacházejí silnice I. třídy I/4 (navazující na D4), I/18, I/19 a I/66. Okresem prochází jedna významnější železniční trať 200 Zdice – Protivín, ostatní tratě mají převážně lokální význam.

V roce 2023 bylo v okrese dokončeno 393 bytů (5,9 % dokončených bytů kraje) a zahájeno 397 bytů (6,6 % zahájených bytů kraje).

Příbramsko je pro své přírodní krásy i příhodnou polohu vyhledávaným turistickým teritoriem. Nachází se zde celá řada rekreačních ubytovacích zařízení. Velice oblíbené a využívané je okolí vodní nádrže Orlická.

Minulost Příbramska je bezprostředně spjata s hornickou tradicí. V samotné Příbrami je vybudován hornický skanzen, který ukazuje nejen slavné doby hornického města, ale i neutěšené postavení obyčejných kovkopů. Soubor hornických památek štol a dolů byl prohlášen za národní kulturní památku.

Starou poutní slávu připomíná nad městem významné poutní místo Svatá hora (národní kulturní památka), kde je chrám, který byl v letech 1658 – 1675 přebudován v barokním stylu. Je dílem italského stavitele C. Luragha, autorem sochařské výzdoby portálu je známý M. Brokoff. Dále je to městyse Jince, jehož historie je psána především železářskou výrobou. Nejstarší písemný doklad je znám z roku 1390. První vysoká pec je uváděna z roku 1646. V roce 1810 tu hrabě Rudolf Vrbna buduje vysokou pec Barboru, která na svém místě stojí dodnes. Nad obcí Jince je vrch Plešivec s největším brdským prehistorickým hradištěm z období knovízské kultury. V Dobříši je proslulý zámek s francouzskou zahradou, Sedlčany patří k nejstarším městům v Čechách a v době posledních Přemyslovců byly trhovou rožmberskou vsí se zlatými doly, které patřily českým králům. Známe zámek i zbytek židovské čtvrti lze navštívit v Březnici (národní kulturní památka) a v Rožmitále pod Třemšínem hrad, postavený v polovině 14. století Arnoštem z Pardubic.

Na Příbramsku se nachází chráněná krajinná oblast Brdy, národní přírodní rezervace Drbákov – Albertovy skály – jeden z nejuplněnějších a nejlépe zachovaných souborů ekosystémů význačných pro říční fenomén střední Vltavy, ve kterém můžeme obdivovat přirozená společenstva skalních srázů v údolí Vltavy i zachovalé suťové lesy s hojným výskytem tisu. Dále je na Příbramsku celá řada drobných přírodních památek.